דגל חדש בין דגלי האומות

בניגוד להצבעת החלוקה באו"ם, שגרמה בארץ להפגנות של התלהבות המונית לוהטת, לא גרמה הכרזת המדינה עצמה להפגנות צוהלות. חמשה וחצי החודשים שעברו כבר הפכו את המדינה לעובדה קיימת. חזית־המלחמה הפכה לגבולה. אלפי החללים הראשונים החדירו לכל לב את ההכרה שמחיר העצמאות יקר ואכזרי. ובעיקר: ההמונים שרקדו ברחובות ב־30 בדצמבר, שכבו ב־14 במאי בשוחות ובבסיסים קרביים. רק מעטים מהם אף שמעו קטעים מטכס ההכרזה ברדיו, רוב האחרים שמעו על הקמת המדינה רק בדרך אגב, חשבוה לדבר המובן מאליו. הם חזרו לסדר יומם הרגיל והשיגרתי: המלחמה.

במדינה

סוד המדינה

המוזמנים לטכס ההכרזה היו נאמנים לבקשת המארגנים החרוצים: הם החזיקו את הדבר בסוד, והעובדה, שבראשית התאספו ליד המוזיאון, באותו יום ששי, עשרות אנשים בלבד ורק בהתקרב המחוג הגדול של השעון לסיפרות הגדולות גדל מספר האנשים למאות אחדות, מעיד על ההצלחה בהחזקת הדבר בסוד. הרטט שבמאורע, הוא שציוה על האנשים את השתיקה.

אחר כך התחילו העוברים ושבים לחוש שבמקום זה „לא הכל כשורה...“ והחלנו נוהרים, נוהרים בעקבות האישים שהצבור הרחב מכיר אותם. וכך גדלה המתיחות מרגע לרגע.

★ ★ ★

במכנסיים קצרים

בהזמנה ששלחה הממשלה הזמנית שלנו היה פסוק המרמז בשפה ברורה למדי שעל האורח לבוא בחליפה כהה, למען הדגיש את חגיגיות השעה.

אילו היו הזמנים שקטים יותר, היה מתעורר בודאי ויכוח דימוקרטי מסביב ל־„אוקאז“ הזה. ובכל זאת שמחה מרבית הקהל לראות בין המוזמנים גם אנשים ב־לבוש „עמך“. והיה אחד, ברל רפטור הסוער, שהופיע אפילו במכנסים קצרים; אמנם לא מצבע חאקי, אלא מצבע אפור. והיה שני שלא נענה לדרישה על מדים כהים והופיע בחליפה אפורה. זה היה לא פחות ולא יותר אלא מיניסטר החוץ: משה שרתוק. וכך הבהיק ביתמותו הצילינדר של הרב אונטרמן.

★ ★ ★

החיוך הראשון

והנה טרטור האופנועים, והוא מכריז על בואה של המכונית מספר 1. המפקד הכללי של ההגנה מופיע ואחריו יתר המכוניות ובהן חברי מנהלת העם. הצלמים

מתחילים במלאכתם. חברי מנהלת העם עורים כהלכה ומלבושם פשוט, אך מהניק. צעדיהם עוז וידיהם הזריזות מפגינות בקצב את כושר יכולתם. הצלמים והעתונאים שהגיעו בכמה מכוניות, עוקבים אחרי תנועות חיל המשמר. הרושם — עברו את „הבחינה!“ עכשיו יופיעו על דפי עתונים בכל העולם כולו.

★ ★ ★

זכותו של דיזנגוף

האסיפה ההיסטורית של הכרזת המדינה נועדה להתקיים באולם שבקומה השניה ב־בית הקרן הקיימת, ברחוב הרמן שפירא. אך כשחישבו המארגנים את מספר המקומות הדרושים למיניסטרים, לצירי מועצת העם, לראשי המוסדות, לנכבדים שמן ההכרח לזמינם, לעתונאים הזרים והמקומיים, לצלמים ולשדרנים (מלשון שידור) — מצאו, שאולם קהק"ל צר מלהכילם.

אז החלו לבחון אפשרויות אחרות: בית „הביטה“ — לא, כי אין רוצים לשוחת לכינים זה צורה של אסיפת־עם, או הצגה; בית הכנסת הגדול — לא, כי השמאל יתנגד; אולם הועד הפועל של ההסתדרות — לא, כי הימין יתנגד; ובחיפושים אחרי אולם שלא יהיה גדול מדי ולא קטן מדי, לא יהיה מפלגתי אך יהיה צבורי־רפרזנטטיבי, נמצא המוזיאון כמתאים ביותר. וכך עשה הגורל צדקה עם מאיר דיזנגוף המנוח, מייסד העיר העברית הראשונה, אבי העצמאות המוניציפלית, שביתו שימש אכסניה לאספת־היסוד של המדינה היהודית העצמאית.

נדר מפקד

ברגע זה, עת נקבץ עלינו
בלב גאה את עול האחריות,
ננדור את זה הנדר לעצמנו,
בל ישכח בשפך וגדלות.

להיות נועז — מבלי היות קל־דעת,
להיות זהיר — מבלי היות מוג־לב.
במטר האש, בחום שעה מכרעת,
לרוץ בראש גל־סער אל אויב.

להיות גאה בפני נושאי התואר
וענוותן בקהל הטוראים,
לתת כבוד לאיש, ולא לזוהר
של סימני דרגות וברק מדים.

בלב צונן לשקול היטב כל צעד
ביום הנצחון המשכר,
ולהמריץ באמונה ולהט
את הכושלים בגבור יאוש קודר.

לפיקודים — להיות חבר ורע
מבלי הקל בעול חובה וצו.
אחרון להיות לנופש משעשע,
אולם ראשון בסכנה וקרב.

לחתור ללא לאות השכם וערב
להיות ראוי לזו האחריות —
לתואר מפקד לוחם בקרב
צבא של עם גאה ובן־חרות.